

14994

A P U D
SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA - Via del Tritone, 46 - ROMA

excerpta ex Commentario VOX URBIS veneunt, quae sequuntur:

ARRAE GORGONIAE

==== MILESIA FABULA =====

JOACHIM ANTONELLI COSTAGGINI

VEN. LIBELL. 0.60

EUPLIUS

ACTIO DRAMATICA =

= = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

LATINIS VERSIBUS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 1.00

SATURIO

COMOEDIA = = =

= = = JOANNIS

B. FRANCESIA =

VERSIBUS SENARIIS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

= EDITIO ALTERA =

VEN. LIBELL. 1.00

QUAELIBET OPERA EDENDA SUSCIPUNTUR

APUD

Ann. XVI.

ROMAE, Mense decembri MCMXIII

Num. XII.

VOX VRBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Semel in mense prodit

CONDIDIT ARISTIDES LEONORI EQUES

POSSIDET ATQUE ADMINISTRAT SOCIETAS EDITRIX ROMANA

Premium annuae subnotationis, est:

In Italia: Libellarum 6

ubique extra Italiam: Lib. 9 (Doll. 1,80; Sch. 7; M. 7; Rubl. 4; Coron. 9)

ANTE SOLVENDUM ET RECTO TRAMITE MITTENDUM

AD SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA - Via del Tritone, 46 - ROMA

SUBNOTATIO EXTRA ITALIAM FIERI POTEST:

IN RUSSIA

apud
Gebethner et Wolf

Varsaviae Polonorum
Rakowskie Przedmiescie, 15

IN ANGLIA

apud
"Kronika Rodzinna"

Varsaviae Polonorum
Krakowskie Przedmiescie, 6

IN CANADA

apud
Burns and Oates

London W.
28, Orchard Street.

apud
Librairie Granger Frères

Montreal
1699, Rue Notre-Dame

SOCIETAS EDITRIX ROMANA

ROMA - Via del Tritone, 46 - ROMA

praeter Officium nuntiorum et publicae rerum praedicationis, tum per Italiam omnem, tum apud exteris gentes, quo facilius satisfaceret pluribus et Diurnorum suorum, et VOCIS URBIS commentarii sociis et lectoribus requirentibus consultationes, consilia, explanationes, sollicitationes apud forenses aut civiles magistratus, aptum quoque recens instituit

OFFICIO CONSULTORUM ET PATROCINII,

quod eximiis iuris peritis concedidit.

Huiusmodi officii peculiare munus imprimis datum est, ea apud Curias quaslibet et publicas administrationes procurandi, quae in commodum Sacerdotum in eorumque iurum omnium tutelam cedere maxime possint, uti parochialium congruarum supplementa, cultualium expensarum solutionem, regalium placitorum expeditionem, redditum conversionem, potestatem hereditatum vel aliarum liberalitatum excipiendarum, docendi facultatem, etc.

PRO OMNIBUS

Diligentia in opere - Temperantia in pretio

Ann. XVI.

ROMAE, Mense Decembri MCMXIII.

Num. XII.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

Rerum index:

Adolfus Harnack contra miraculorum possibilitatem.
Quæstiones philologicae. Ad Catull. XXXI, 18. Vos quoque lacus undæ.
De Iōne XIII P. M. commentator.
Selecta ex bibliotheca et archivis. M. Antonii Mureti oratio de via
ac ratione tradendam disciplinarum.
Colloquia latina. Refectio scholastica.
Tibicines nataliti.
Paroemiae sive Adagia. In vino veritas.
Acta Pontificia. Motu proprio de officiis aliqua ex parte modo ordi-
nandis.

Ex Sacris Congregationibus Romanis sententiae novissimæ
selectæ. Ex Congregatione Indicis. — Ex Congregatione Sacro-
rum Rituum.
Diarium Vaticanum. Oram SSmo. admissiones — Pontificiae electio-
nes. — Varia.
Annales. In Europa orientali restituta pax. — Mexicanum civile bellum.
Publici per orbem coetus legibus ferendis.
Per orbem.
Libri recente dono accepti.
Enigmatum solutio.
Appendix: Ad Romanam.

Fasciculo hoc, per quem contractae a
nobis cum sociis anni MCMXIII obligationes
absolvuntur, **VOX URBIS** commentarius
edi desinit.

S. R. E.

ADOLFUS HARNACK CONTRA MIRACULORUM POSSIBILITATEM

Concilium Vaticanum (1), de actu qui *credere* dicitur, loquens, ait: « Ut nihilominus fidei nostræ obsequium rationi consentaneum esset, voluit Deus cum internis Spiritus Sancti auxiliis externa iungi revelationis suea argumenta, facta scilicet divina, atque imprimis *miracula* et prophetias, quae quum Dei omnipotentiam et infinitam scientiam luculenter commonstrant, divinae revelationis signa sunt certissima et omnium intelligentiae accommodata ». Ad assensum fidei igitur infirmandum, Positivistæ et Modernistæ, uno agmine facto, contra miraculi possibilitatem insurgunt. Inter Modernistas qui miraculum impugnant, Loisy et Leroy eminent. Primus scribit: (2) « Miracula, si non demonstrantur historice, et historice nequeunt demonstrari, quia omnipotentiae et scientiae Dei testimonia esse existimantur, non amplius miracula sunt, atque respectu ipsius fidei rursus, peculiarem huiusmodi significationem amittunt ». Mens Loisy est, miracula esse reiicienda, quatenus

divinae scientiae atque omnipotentiae testimonia directa retineantur. Miraculum — ait Leroy (1), — non est derogatio a legibus naturae, sed e contra manifestatio legis superioris, vi cuius materia spiritui subordinatur; siquidem nihil est aliud nisi actus quo spiritus hominis, modo intensissimo agens, suam supra materiam potestatem recuperat.

Prae ceteris, miraculorum possibilitatem impugnavit Adolfus Harnack, Berolinensis athenæi doctor, qui in libro « Das Wesen des Christentums » (2), « invincibiliter nobis persuasum est, — scribit — dari utique mirabile et obscurum; at nulla dari miracula ».

**

Professor Berolinensis ad miraculorum possibilitatem denegandam hisce ducitur motivis: a) Vires omnes inclinationesque naturæ simul sumptæ a nullo homine adhuc cognoscuntur. — b) Omnia legibus universalibus atque naturalibus motus sunt subiecta. — c) Naturæ cursus omnino inviolabilis est. — d) Fortis voluntas atque firma fides, quum in vitam ipsam corporalem influant, phænomenorum, quae nobis miracula videntur, causa esse possunt.

Instituamus paulisper criticam argumentorum doctoris Harnack.

Nihili facimus assertionem illius, esse nempe « invincibilis persuasionis » quod miraculum non datur. Siquidem ex alicuius invincibili persuasione ad veritatem amplectendam vel reificiendam minime movetur, sed ex sola argumentorum adductorum soliditate. Rursus, inter sapientes, multi « invincibili persuasione » moventur, tum ad possibilitatem miraculorum, tum ad vera miracula admittenda. Neque silentio prætereun-

(1) Cf. TANQUERY, *Additamenta ad Synopsim Theol. - De Modernistarum doctrinis I Præcipui Modernistæ in Galia*.

(2) Leipzig, 1910, p. 16-8.

(1) Denzing. 1639.

(2) Simples Réflexions, p. 170.

Hisce auditis, multi CHRISTIANI oculos ad sidera tollunt, quasi ultima quaeque pertimescant, et quae sit imperator dicturus admirantes adspectant, dicentes:

- I. — Adest hora nobis omnium durissima !
 II. — Deus nos salvet !
 III. — Omen avertat Deus !
 IV. — Necem an vitam quid dicturus proferet ?

CONSTANTINUS.

Quid audio ! Novi quid, o Publi, refers ?
 Christianos dicens venenos colubros ?
 Novam rem narras prope et incredibilem.
 Adest nam tempus, nunc occasio optima,
 Ut omne dicam quid de Christo sentio.
 Eram puer, matris altus in gremio,
 (Bona est mater dulcis mollis et alloquio,
 Multis quae a teneris suevit me laboribus),
 Nec unquam Christi nomen ad me venerat.
 Eius refertos sensus sapientia
 Mirabar vivens vel in aulis regiis.
 Fui sic odiosus utrique Caesari,
 Fui sic periculis multis circumdatus;
 Enim rem mecum reputabam tacitus.
 Quin saevientes audacius monui...
 Et sic evasi caecas vix insidias,
 Quas ipsi meae vitae tetenderant.
 Modo sed Romam cum venisset proxime,
 Sciens amorem, virtutem Maxentii,
 Huc illuc anceps mens fluctuabat mea,
 Et saepe saepius frustratus exitu,
 Ab ipsis procul repulsus moenitis,
 Ut hostis Romae semper sed creditus,
 Eram Constantinus ad portas Hannibal.
 Heic premebar maximis angustiis....
 Meas furens aedes optabam patrias....
 Mihi cum visio vigilanti adparuit.
 Suis videbatur verenda vestibus
 Urbs adparere scisis omnis crinibus,
 Meas repellens copias minaciter,
 Altis me vocibus vocitare perfidum.
 Hisce visus moestus, moerore percitus,
 Invitus statui Romanam relinquere.
 In altum tacitus levans tunc lumina,
 Rem miram vidi inter silentia nubila;
 Vidi, nec mentior, nec vidi somnians
 Sed expperitus, mente lucidissima.
 Erant oppressi gravi somno milites,
 Dux vigilabat obrutus angustiis;
 Erat Crux radiis splendescens undique
 Hisce cum verbis, dicerent quae titulum:
Hoc signo vinces! Somniare credidi...
 Oculos frico, videtur mirandum nimis...
 Nescio quod magnum suspicor esse nefas !
 Et multi mecum milites qui vigilant
 Testantur idem vidisse prodigium.

149904

Hinc summo mane vocavi artifices
 Novis ornarent qui vexillo litteris
 Visis in nubibus. Portant signiferi
 Primum gratulantes, et summis galeis
 Ferunt gregarii... Stat Crux in medio,
 Hinc inde litterae nomen Christi ferunt.
 Tuli sub ista proxime victoriam,
 In Urbem triumphans sub ista ingredior.
 Nec erubescam istam conferre publice,
 Erit nec ipsa signum vituperii.
 Meus mox praeco voce magna et buccina
 Feret Romanis quid de Christo sentiam.
 Scio multos adhuc teneri in vinculis,
 Modo sequuntur Christi quod sapientiam.
 Eis omnem volo libertatem dari,
 Matronis, pueris, viris et virginibus...
 Tibi sed in primis, Pontifex Optime,
 Diu qui passus es ! Sat datum lacrimis:
 Refulgeat cunctis pulera felicitas.
 Iuvabit vos tandem decorari lares,
 Domos solari candida laetitia.
 Valere, Roma, te laetari iubeo !

(Postea buccinae canunt, et MILITES introgrediuntur, elata voce clamantes: « Io, triumpha ! » Et CIVES manibus plaudentes, huc illuc prolabuntur, dum CONSTANTINUS in pacatam urbem invehitur. CHRISTIANI vero gratulantes ad Melchiadēm accedunt, qui rerum admirabilium successu commotus, sic suos alloquitur):

MELCHIAS.

Deo sint Iesu redditae nunc gratiae.
 Brevi quam mirum mutabuntur omnia !
 Modo imperat duriter Maxentius,
 Nostros vexavit, est adgressus aegrius.
 Quorum quot effudit sanguinis flumina !
 Multos in obscuras detruit carceres,
 Suis ut mactaret deis post victoriam.
 At ipse mortuus mediis in fluctibus
 Dedit vel inscius quietem Ecclesiae.
 Male omnes Christi sic osores transeunt !
 Canamus hymnum Victoriae Domino,
 Solet qui semper ipsis infortuniis
 Suam coronis decorare Ecclesiam.
 Enim quot martyres nominamus breviter
 Senes et iuvenes nobiles et viduas,
 Quot aetas edidit virtutum series !
 Ex insperato adest imperator recens
 Pacem Romanis qui promittit strenuus
 Sequi Christum venerari libere,
 Eique tempa decorare, supplices...
 Quam Constantino sunt agendae gratiae !

(Vix hisce prolatis, ex omnibus partibus, quasi ex composite, POPULARES irruunt exclamantes; atque un-

(Sequitur in pag. seq.).

dequaque Christianos urgunt verbisque et verberibus male habent ac molestant).

POPULARES.

- I. — Hi sunt origo quae deturbant agminum
 Malorum Romanum quae sternunt, opprimunt !
(Videntes Melchiadēm eum adgrediuntur).
 II. — In flumen sagum, qui inimicus patriae
 Suis cum sociis in nos Deos provocant !

OMNES.

In flumen omnes Christi qui discipuli !
(Magna exoritur confusio. Cives incondite hue illuc cursitant, qui eiulant, magna suspiria emitunt, aurilium postulant..... Tunc exauditur praeconus tuba, quae ad silentium atque ad ordinem cives invitat).

PRAECO.

Imperatoris stat voluntas firmiter,
 Sit una Romae lex et una gentibus;
 Pares regantur cives aequis legibus,
 Quas sit violare unum nefas omnibus.
 Ex voluntate cuique sit religio.
 Iesum vel Christum si venerari cupis,
 Ab isto temporis momento licet,
 Deos vel illos quos colebas antea.
 Potes sic aedem publicam componere,
 Ornare floribus, picturis aureis;
 Velis Iunonis ut si Iovis delubra
 Adire nullus prohibebit adfatum.
 Si vero verbis tentat quis vel opere
 Hoc impedit, spernere vel ludibrio,
 In crimen sciat delapsurum protinus;
 Quod imperator almi vindicis Numinis
 Luendum minitat poenis et legibus.
 Et ipse in vulgus edi nunc desiderat
 Tulisse nuper victoriam strenue,
 Sperat laturum multas et in posterum,
 Iesu Nazareni fultus auxilio:
 Et ipse vidit et viderunt milites
 Parvis cum copiis stravisse plurimas.
 Hic unus adfuit praesenti numine,
 Eique gratias agit quam maximas.
 Primum sic Romae promulgari perlubet,
 Mox per provincias omnes imperii !

MELCHIAS.

O Roma felix, quae regina denuo
 Non armis amplius, Christi sed nomine,
 Petri super solio dominatur inclita
 Et nunc diffunditur per orbem clarior !

CHRISTIANUS.

Vidisti ?

MELCHIAS.

Quid ?

CHRISTIANUS.

Legis quae sit subscriptio ?

MELCHIAS.

Quae ?

Signum Crucis ! Miranda res prae caeteris !

ETHNICI (legentes).

- I. — O morum, temporum, rerum mutatio !
 II. — Romae quae pendet maxima calamitas !
 III. — Et indignatio crudelis Numinum !
 IV. — Nihil fuit Roma gloria pulchrius
 Magis duraturum saeculis labentibus !

MELCHIAS.

Quae namque Numinum fuit potentia ?
 Potens fuit Roma magnos propter viros,
 Suam qui egregiam dicarunt indolem.
 Deus nomen dedit, potentiam strenuam,
 Ei quae nationes colligeret simul
 Ut unum extaret, orbe sic composito,
 Corpus, quod una cunctis membris domitus
 In unum spiritum tandem coalesceret.
 Sic noster olim Cicero conscriperat,
 Sic et decoris versibus Vergilius,
 Fides sic una videbatur mentibus
 Virum quos Roma protulit rerum parens.
(ETHNICI ira maxima perculsi e scena prolabuntur claramore. Eorum voces paullatim vix et ne vix quidem audiuntur).

CHRISTIANI.

Iesu sint actae gratiae quae maxime,
 Novum qui generat saeculorum ordinem.
 Ei sint gratiae !

(genuflectentes).

Gratiae quam maxime !

MELCHIAS.

Christus sic vincit ! Christus regnat et imperat !

CHRISTIANI.

Ei sit nunc honor, decus, et in saecula !

CHORUS.

Crux ave primum reprobis cruenta,
 Nunc ades magnum pretium salutis
 Omnibus late populis in orbe
 Nobile pignus.
 Te gerent reges decus et coronam,
 Et super fulges galeis superbis;
 Gentibus lassis miserata splendes
 Palma triumphi.

FINIS.

A P U D

SOCIETATEM EDITRICEM ROMANAM

ROMA - Via del Tritone, 46 - ROMA

excerpta ex Commentario VOX URBIS veneunt, quae sequuntur:

ARRAE GORGONIAE

≡ ≡ ≡ ≡ MILESIA FABULA ≡ ≡ ≡ ≡

JOACHIM ANTONELLI COSTAGGINI

VEN. LIBELL. 0.60

143806

EUPLIUS

ACTIO DRAMATICA ≡

≡ ≡ ≡ ≡ JOANNIS

B. FRANCESIA ≡

LATINIS VERSIBUS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

≡ EDITIO ALTERA ≡

VEN. LIBELL. 1.00

SATURIO

COMOEDIA ≡ ≡ ≡

≡ ≡ ≡ ≡ JOANNIS

B. FRANCESIA ≡

VERSIBUS SENARIIS CONSCRIPTA

ET IN TRES ACTUS DISTRIBUTA

≡ EDITIO ALTERA ≡

VEN. LIBELL. 1.00

QUAELIBET OPERA EDENDA SUSCIPUNTUR